

Datum 2021-09-24
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2021/0219
Ert diarienummer S2021/00866
Handläggare Karl-Oskar Öhman

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Myndighetens synpunkter

Myndigheten för delaktighet (MFD) delar uppfattningen om att kommunal och regional primärvård behöver bästa möjliga förutsättningar att vara ett nav för människors hälsa ur ett helhetsperspektiv. En mer jämlik och tillgänglig primärvård, som också har fokus och kompetens när det gäller den psykiska hälsan, kommer att kunna gynna det psykiska välbefinnandet hos många personer med funktionsnedsättning. MFD tillstyrker förslaget i avsnitt 5.1 *Primärvårdens grunduppdrag* om att synliggöra i hälso- och sjukvårdslagen att primärvården svarar för hälso- och sjukvård avseende både fysisk och psykisk ohälsa.

MFD delar utredningens problembeskrivning i avsnitt 2.9 *Olika mål- och riskgrupper* om att vården i allt för stor utsträckning ser till underliggande diagnoser och/eller funktionsnedsättningar och inte till de problem och svårigheter som personen söker vård för. Detta beror många gånger på attityder och förutfattade meningar kring exempelvis personer med olika typ av funktionsnedsättning och kan innebära att psykisk hälsa och välbefinnande inte ses som en primär orsak till att dessa människor kontaktar vården. I längden kan det leda till att enskilda personer undviker att söka vård på grund av tidigare negativa erfarenheter.

MFD:s arbete inom området psykisk ohälsa visar att vikten av mer strukturerad samordning och uppföljning är särskilt stor för vissa grupper inom gruppen personer med funktionsnedsättning. Exempelvis tenderar äldre personer med psykisk ohälsa att hamna utan tillgång till specialistpsykiatrins kompetenser och behandlingar, vilket medför en ökad risk för att psykisk sjukdom inte behandlas. Vidare har personer med intellektuell

funktionsnedsättning förhöjd risk för att utveckla psykisk ohälsa. En otydlig ansvarsfördelning tillsammans med ytterst få beprövade metoder att förebygga psykisk ohälsa bidrar till att personer med intellektuell funktionsnedsättning inte får rätt vård och stöd vid svåra psykiska besvär.

MFD delar därför utredningens bedömning att kommunal primärvård behöver förbättras när det gäller att identifiera psykisk ohälsa hos patienter så att man kan säkerställa en snabbare och mer kompetent medicinsk bedömning. Rutiner och grundläggande kunskap i hur psykisk ohälsa kan yttra sig är två nycklar för denna förbättrade bedömning.

Det krävs en aggregerad, systematisk uppföljning av primärvården utifrån både psykisk och fysisk hälsa. Uppföljning ger möjligheter att på ett ändamålsenligt sätt följa och utvärdera omställningen mot en mer god och nära vård. MFD välkomnar utredningens bedömning i avsnitt 6.3.3 *Uppföljning och forskning* om behovet av en systematisk uppföljning av primärvården på aggregerad nivå och ser att uppbyggnaden av en systematisk uppföljning bör ske i samverkan och dialog med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning och kroniska sjukdomar.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Maria Larsson Ajne och utredare Karl-Oskar Öhman (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén